

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Gallia Vindicata, In Qua Testimoniis Exemplisque
Gallicanæ Præsertim Ecclesiæ, Quæ Pro Regalia, Ac
Quatuor Parisiensibus Propositionibus A Ludovico
Maimburgo, Aliisque producta sunt, Refutantur**

Sfondrati, Celestino

[Ort nicht ermittelt], MDCLXXXVIII.

2. Causam Regaliæ in Parliamentis sæpius agitatam fuisse, quo jure, &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38277

particidâque pro Dijs habebant, etiam Reges pro Sacerdotibus habuisse? In Judæorum Republica certum est, alia Sacerdotum, alia Regum munia partésque fuisse; quis enim nescit Ozia Regis, quòd Sacerdotum munus occupâsset, inflictas à Deo pœnas? & idèd Josaphatus Rex sacri prophanique Magistratûs officia distinguens: (a) *Azarias*, inquebat, *Sacerdos, & Pontifex vester in his, quæ ad Deum pertinent, præsidebit. Porro Zebadhiâs filius Ismael, qui est Dux in domo Juda, super ea opera erit, quæ ad officium Regis pertinent.*

Ubi vides, utriusque Dignitatis officia, Sacræ Regiæque distingui; nam quòd Salomon Abiatharem Majestatis, & mortis reum exilio multaverit, & Pontificatu amoverit, id non ut Rex, sed ut Propheta, & sententiæ Divinæ jam olim in Heli pronuntiatæ executor fuit, quod ijs verbis, quæ mox subduntur, significatum videtur: *Ut impletur sermo Domini, quem locutus est super domum Heli in Silo.* (b) Adde modum, formamque Israeliticæ Reipublicæ gubernandæ, etiam in ijs, quæ cultum templi externum spectabant, ceremonialem fuisse, unâque expirâsse cum Lege Mosaica; & idèd nec extendi posse ad statum Legis Evangelicæ. Sed ut videas, quàm imbecillum sit hoc argumentum, & quàm multis partibus laboret, demus omnia, quæ assumit, adhuc nihil concludet. Quamvis enim Laicis Personis Regem Francorum eximas, & coronæ tiaram jungas, non idèd jus illi, & potestas erit Regaliæ dilatandæ; quod enim ab universali Concilio, omniumque retrò Principum, & quatuor sæculorum observantia sancitum est, ne ab Episcopis quidem refigi potest: imò si propositiones Conventûs Parisiensis audias, ne à Pontifice quidem; quantò minùs à Rege? nihil ergo agunt tot facibus rationum malè compactis, quàm ut ostendant, se velle quidem, conarique Regaliam fulcire, sed non posse, malâ causâ ingenium vincente.

II. *Opponitur s.* Causa Regaliæ jam aliquoties in Parlamentis, Regiòque Senatu agitata, & cognita est, præsertim anno 1608. in Parlamento Parisiensi, Henrico magno imperante, in quo Regaliam toto Regno extendendam esse, decisum est. Secutæ sunt aliæ Regij Consilij (c) sententiæ, quibus omnes Archiepiscopi, Prælatique

(a) Paralip. 2. cap. 19. (b) Regum 3. cap. 2. (c) Sententiæ Regij Senatûs Anno 1637. & 1638. & 1639. & 1651. & 1653. & 1654. & 1673.

Gallia
Vindicata
G III
230

latique Provinciarum Septimaniæ, Provinciæ, Delphinatûs, aliique jubebantur intra sex mensium spatia titulos, causasque præsentis libertatis, & exemptionis offerre; & Episcopi acquirere productis libertatis suæ titulis, instructisque Procuratoribus, qui coram Regio Senatu causam Ecclesiarum agerent, & si possent, Regaliam excuterent. Pependitque ea lis triginta sex annos, ab anno videlicet 1637. usque in annum 1673. mutuo Cleri, Regisque conflictu: donec eo, quo dictum est, anno, in Regio Senatu, & postea ab ipso Rege pronuntiatum est, ad omnes Regni Ecclesias Regaliam pertinere. (a) Cùm ergo Henricus IV. hanc causam ad Regium Consilium avocaverit, ibique tot annis discussa, & definita fuerit, Episcopis Galliæ, quorum intererat, avocationi non solum non obliquantibus, sed etiam tot annorum decursu, Judices agnoscentibus, suasque rationes, ac titulos, quibus muniri credebant, allegantibus. Quid jam queruntur, disputantque causâ tam lentè discussâ, & tandem finitâ? num tempus defuit tot annis ductum? num Judicem incusant, toties agnitum, & nunquam repulsum? num inauditi, indictaque causâ damnati, quam in tot Conventibus, repetitis vicibus dixere? num denique ad legitimum Judicem, justamque sententiam aliquid defuit, quam tot annis expectarunt, & nunc modò incusant, cùm causâ ceciderunt, sero, & intempestivo dolore?

R. Constat ex ijs, quæ dicta superius sunt post Concilium Lugdunense Regaliam trecentos, & ultrâ annos, ijs tantum locis exercitam esse, quæ huic oneri à longo tempore assueverant, reliquis naturali, & canonicâ libertate fruentibus, quod etiam Ecclesia Gallicana in ultimis Comitibus, & litteris ad Innocentium Papam, ipsique Reges, & Parlamenta Galliæ professa sunt; nec Adversarij dissententur; quibus cùm ista objicias, id solum respondent: *Non potuisse eorum negligentia Corona, & Regum Jura deleri, præscribere, nec Reges exemplis ligari.* Primum ergo ab anno 1583. Henrico III. Galliam moderante Ecclesiarum libertas pulsari cœpta, Regio Advocato Regaliam extendere aggresso, qui tamen repulsus est, & silere coactus. Ab eo tempore verum est, perpetuam ferè pugnam Ecclesie

(a) Arrestum Regij Consilij Anno 1673. & ei conformis, ac duplex Regis Declaratio Anno 1673.

clesiæ cum Regijs fuisse, illâ semper victrix; quanquam non Regum, sed ministrorum importunitas fuit, quæstum, & gratiam ex lite captantium. Et verò qui istarum rerum notitiam aliquam habet, fateri cogetur, à Regijs ministris varijs artibus certatum esse, ut Clero imponerent, fallerentque incautos. Nam primò Regi persuasere, Jus Regaliæ proprium innatumque Coronæ esse, & ideò nec alienari à Regibus, nec à Clero præscribi potuisse: unde Regaliam ad totum Regnum pertinere deducebant; quæ à veritate quàm sint aliena, & captionis plena, jam suprà ostensum est, nec tamen Episcopis communicabantur, ut refelli possent, contenti intra Principis aures latere, tanto tutius nocitura, quòd occulta.

Secundò. Episcopi omnes, nullòque discrimine citati sunt, ut rationes, titulosque suæ libertatis proferrent; quod omnino captiosum fuit, & dolo factum; qui etenim privilegio, aut contractu oneroso libertatem adepti erant, meritò titulum petebantur; secus qui naturali, & canonicâ libertate, ac quatuor, & plurium sæculorum possessione, non privilegio, nec contractu tuti erant; ab his enim titulus peti non poterat, cum nullus major, notiorque tot sæculorum, & pacatâ possessione: & tamen, ut dixi, dum omnes, nullòque discrimine vocantur, factum est, ut etiam illi comparerent, litemque subirent, qui extra omnem aleam, litemque erant, clamantibus interim Regijs, qui pedicas sparserant, agnovisse illos Judicem, forumque Regium, & ita causâ dictâ, agnitâque damnatos esse.

Tertiò. Sed & illud novum, insolensque, ac planè iniquum, quòd cogere Episcopos causas titulosque suæ libertatis producere: quis enim nescit, probationes non ad Reum, sed Actorem pertinere? & possessionem tot annorum, ac juri, & libertati Ecclesiasticæ, omniumque retrò Regum Edictis conformem omni titulo majorem esse? non ergo Ecclesijs probandum erat, cur essent liberæ, sed Regijs, cur vellent in servitutem rapere; & ita semper in Gallijs more receptum fuerat, ut suprà ostendi; iniquum ergo fuit, omnique juri contrarium, quòd onus probandi Regi debitum in Episcopos transferrent.

Quartò. Nec minùs novum, quòd diem dicerent, & forum statuerent, citarentque Episcopos, ubi nulla lis, nullum dubium esse.

Gallia
Vindicata
G III
130

esse poterat : at verò an Regalia toto Regno extendi deberet, controverti amplius, nec in litem deduci potuit, causâ in Generali quingentorum Episcoporum Concilio, & Rege Philippo, totâque Gallia approbante, jam dudum decisâ, finitâque, cui Henrici IV. & Ludovici XIII. sententiæ, & usus quatuor sæculorum accesserat; quæ, rogo, causa dici debuit finita, si hæc non debuit? Et quem in finem iterum liti pugnaeque subdebatur, cum nec melius probari, nec clarius decidi posset, quàm jam probata, & decisa fuerat? ut omnino appareat, non fuisse Episcoporum mentem, cum se Regijs ministris sistebant, causamque Ecclesiæ tuebantur, novam litem ingredi, (id enim non poterant, nisi ministros Regios ipsis Regibus, totique Generali Concilio præponerent) sed solum conscientias eorum instruere, & veritatis admonere, qui pacem turbabant, & obtentu Regaliæ, ac chirographi à Rege extorti, pacificos Beneficiorum possessores impetebant. Non ergo Episcopis Galliae iudicium subire, sed vexationes redimere, quas patiebantur, animus erat, productâ veritate; quod sine iudicio fieri posse, quis non videt? Et idem Syndicus (a) Provinciae Narbonensis protestatus est: *Se titulos producurum, quibus suarum Ecclesiarum libertatem muniri credebatur; nolle tamen, ut is actus juri, & exemptioni Ecclesiarum fraudi, aut damno esset.* Eodem ferè modo, similique protestatione usi sunt Episcopi, dum anno MDCL. Regi supplicarunt, ut Ecclesias libertati, & possessioni suæ, quâ tot annis fruebantur, relinqueret. Nec exempla desunt, non solum Episcoporum, sed etiam Summorum Pontificum, qui innocentia suæ, bonæque causæ certi, coram profano tribunali causam dixere, non quòd iudicem illic agnoscerent, sed ut innocentiam suam purgarent, ejusque testes etiam hostes haberent: & historia Ecclesiastica exemplis abundat, & Gratianus aliqua notat. (b) Sed demus iudices Regios ab Episcopis agnitos, eorumque sententiæ libertatem Ecclesiarum submissam esse; quid inde consequitur? num jure id egerant? num poterant Ecclesiæ suæ privilegij, quæ in tutelam, & depositum acceperant, præjudicium inferre? & quibus ne fundi quidem alienandi potestas erat, possent alienare libertatem, quâ nihil præstantius, & majus est? aut forsitan eorum arbitrio stabat, ut Concilij unives-

(a) Anno 1639. (b) V. S. Greg. l. 9. epist. 39. Gratian. 2. q. 7. Regal. Sacerdot. f. 316

salis Canones, tot pœnis armatos, omniumque consensu receptos, & Gallorum sententiâ Romano etiam Pontifici inviolabiles, ipsi violarent, aut violandos alijs permetterent?

Quod si, ut ipsi dicunt, jura Coronæ, & Regiæ Dignitati annexa, nec alienari in Ecclesias, nec præscribi possunt; & ideo omnium retrò Galliæ Regum oblitterari exempla, & edicta volunt, quibus Regaliam restringebant; quanto majori jure, & eorum pace dixerim, nullis Episcoporum votis, nullâque conniventia, privilegia Ecclesiarum, & libertatem alienari in Laicos, præscribique potuisse, & ideo frustra exempla, & conniventiam eorum allegari, quibus nec potestas alienandi, nec voluntas fuit: & quo jure ipsi Galliæ Regum, ego Galliæ Episcoporum exempla damno; imò multo majori; nam quæ ipsi in Regibus damnant, juxta Canones: quæ ego in Episcopis, contra Canones fuere.

Quanquam si verum fateri volumus, nunquam Episcopi Regijs ministris, eorumque sententijs, extensionem Regaliæ quod attinet, detulere; nam Parlamentum Parisiense pro adversario potius, & libertatis suæ invasore, quàm pro judice habuerunt, ab eoque decreta non ut sententias amplexi, sed ut injurias, injustis-que conatus averfati sunt: præsertim Arrestum anni MDCVIII. quo Henrici magni Edictum abolebant; & planè nihil dici, viderique potuit eo Arresto absurdius, magisque alienum ab omni æquitate, & reverentia Regi suo debita; præterquam enim, quòd sententiam ferebant sacris Canonibus, Regni-que legibus adversam, (quæ, ut vidimus, Regaliam extendi vetabant, & onus probandi Regi, non Ecclesijs imponebant) illud, rogo, quale fuit, ut Edictum à Rege sancitum, & in Parlamento agnitum probatumque, ipsi postea resigerent, delerentque, Majestatis, & reverentiæ oblitii, perinde, ac si auctoritas illis supra Regem esset, eorumque arbitrio staret, ut, quod is statuerat, ipsi everterent: & tamen, qui contra Regaliam nuper pronuntiârunt, eo præsertim Arresto, tot capitibus irrito, nituntur; dicunt enim nihil se novi moliri, sed antiquis tantùm documentis, exemplisque insistere: & si quæras, quænam ea documenta, & exempla sint? Arrestum illud inculcant, quo, ut dixi, nullum unquam infirmius fuit, magisque in omnes regulas, & æquitatis, & reverentiæ offendit; & ideo neque

Q 2 aliud.

Gallia
Vindicata
G III
1230

aliud magis ab Episcopis impetitur contemptumque. Ministris ergo, & Officialibus Parlamenti nunquam in hac causa tanquam legitimis iudicibus delatum est. Verum est, ad Regem, Regiumque Consilium delatas à Clero querelas esse, non quòd in hac causa iudicem agnoscerent; nec enim aut Regi, aut Episcopis in mentem venit, ut crederent sententiam in Concilio universali jam latam, mutari à Regibus, aut aboleri posse, nec totà retrò antiquitate exemplum occurrer; sed ut ejus auctoritate Parlamenti conatus fisterentur, quod ab Episcopis sæpius postea repetitum, quoties videlicet à Regijs infestabantur, patèrque ex eorum Conventibus diversis annis celebratis, (a) quibus contra Regios acerbissimè conclamatum (tantum abest, ut iudices agnoscerentur) & de medijs actum, eorum molestias, conatusque eludendi; & præsertim Anno MDCCLXX, quando Episcopi Alestensis litteræ, quibus rationes pro Ecclesiarum libertate continebantur, in Conventum allatæ, omniumque approbatione, plausuque acceptæ sunt, & rogatus Parisiensis Archiepiscopus, ut Episcoporum querelas, petentium, ne Arrestum, & Declaratio in favorem Regaliæ edita executioni daretur, in sinum Regis deponeret; quod facturum se promisit, sed incertum, an præstiterit.

Falsum ergo est, quod dicitur, acquievissè Episcopos Parlamenti sententiæ, & Regiæ Declarationi. Sed acquieverint; an verò ignorant, postquam experientia docuit, etiam tribunalia infidijs, & errori patere, multa remedia, quibus sententiæ corrigerentur, prodita esse? *Revisionis*, videlicet, *Restitutionis in integrum*, (quæ exemplo minorum Ecclesijs datur) & præsertim *melioris informationis*, quæ uti plurimum æquitatis juxtà, & reverentiæ habet, ita minimum Majestatem Principis lædit. Quod si licuit ministris Regijs, tot Regum Edictis, ac repetitis sententijs, & quadringentorum annorum morà usûque repulsis, imò omnium Galliæ Jurisconsultorum, in litem redire, & perere toties negata; cur, rogo, id Episcopis non liceat, vitiòque vertatur, qui non aliena, sed sua petunt: nec Canonibus prohibita, sed concessa, causamque fovent tot partibus æquiorè? Aut quæ modestia est, eos silentium imperare, qui nullum dicendi finem faciunt, toties tacere jussi?

(a) CONVENTUS Generales Cleri Gallicani Annis 1650. & 1655. & 1670. *Quintid.*

Quintò. Liquet etiam ex dictis falsissimum esse illud principium, & captiosis plenum, quod semper inculcant, videlicet: *Causam Regalia non alibi, quàm in Parliamentis agitatam esse, nunquam verò in foro Ecclesiastico.* Si velint, cum inter eos, qui ab Ordinario, & qui à Rege obtentu Regaliæ Beneficia acceperunt, lis oritur, hujus cognitionem ad Parlamenta spectare, haud equidem contenderim; hæc enim id more receptum est, & Ecclesia toleravit: at verò, cum non inter particulares lis vertitur, sed de ipsa Regalia, ejusque extensione certamen est, & quæritur, an ea ad Jus Coronæ pertineat, an Regiæ Dignitati innexa, & ab Ecclesiæ consensu nullo modo dependeat, & ita pro arbitrio Regnantium toti Regno inferri possit, & Parlamento Parisiensi Universalis Concilij Canones subdantur; hæc, inquam, nego ad cognitionem Parlamenti spectare posse; negabuntque omnes, quotquot inter sacram Dignitatem prophanamque distinguunt, & unam alteri non miscent; nec argumentis hic opus est, aut longis discursibus, cum vel primo intuitu istarum propositionum absurditas pateat, videlicet: *Jus Beneficia Ecclesiastica conferendi, percipiendique fructus vacantium Ecclesiarum, & Canones laxandi ab Universali Concilio conditos, ad potestatem Laicam, & Parliamentum Parisiense pertinet.*

Cum Decimæ à Clero Gallicano, aut alia subsidia petuntur, sublevandis Regni necessitatibus, non id arbitrio sæcularium, & imperio agitur, sed nutu ac sponte Ecclesiastici Ordinis, cujus Delegati singulis lustris conveniunt. Si ergo nec Parlamenta, nec alij Regis ministri jus sibi vendicant legendæ à Clero pecuniæ, quæ ramentum est res merè temporalis; qui ergo fieri potest, ut suæ auctoritatis faciant Beneficia Ecclesiastica conferre? abolere Concilium Universale tot sæculis à Regibus, totaque Galliâ receptum? Libertatem Ecclesiarum perpetuo jugo addicere? idque non paucis tantum annis, sed semper, nec uno tantum alteroque loco, sed ubique? nullâ Canonum, nullâ Legum, nullâ Principum, ne Regnantis quidem reverentiâ; hujus enim animam produnt tot alijs curis intentam, & idè fraudibus facilem: illorum verò Edicta legesque obliterant, & ignaviæ accusant, quasi jurium Regni-que negligentes; duplicis culpæ rei, & quòd mortuos infestent, & quòd vivo adulentur. Et si alia omnia desint, qui poruit Parla-

Gallia
Vindicata
G III
230

mentum eam causam cognoscere, quæ cum sit ex majoribus, (a) non solum ex veterum Canonum (qui Libertatis Gallicanæ fundamenta sunt) sed etiam ex Concordati ipsius præscripto ad Pontificem Romanum spectat ? An etiam in Concordata legesque Regni, & Ecclesiæ fundamentales Parlamento Jusest ?

III. *Opponitur 9.* Quamdiu spes est, ut conando, & obstitendo efficere aliquid possis, laudandi conatus sunt ; at spe omni consumptâ, imprudentiæ fuerit coniti, quod non possis ; nam & Medici desperatis in morbis remedia abrumpunt, & cum prodelle non possint, cessant mederi, præbentque infirmo, saltem quæ placent, si desint, quæ juvant. Quis nautam laudaverit in portum connitentem adversis ventis ? nam satius erat à portu abscedere, & vicinum littus subire, tempestate vitatâ, quàm pertinaci irritâque conatu naufragium quærere. Id in Regaliæ causa evenit : pugnatum ab Episcopis est, quamdiu licuit ; at cum viderent obstiti non posse, Rege in victoriam obstinato, & triginta annorum pugnam finire certo ; instaréntque, nisi cederent, pericula, & clades, & quicquid timeri potest ab irata Majestate, quid aliud superfluit, quàm ut arma potentiori submitterent, & certam cladem spontaneâ deditio occuparent ? Nec id timor aut ignavia, sed prudentiæ fuit, pacem quærere desperatâ victoriâ. Hoc ipsum sacris Scripturis edocemur : (b) *Noli*, inquit, *resistere contra faciem potentis, nec coneris contra ictum superbi.* Et alibi, (c) *Ubi non est auditus, non efficienda sermonem.* Et Salustius : *Frustra nitii, & nihil aliud laborando, quàm odium quærere, extreme dementia est.* (d) Et S. Augustinus : *Si scirem tibi non prodesset, non te terrerem.* Ex qua D. Augustini regula ab omnibus recepta Theologi cum D. Thoma (e) concludunt : *Ubi probabiliter estimatur, quòd peccator admonitionem non recipiat, sed ad pejora labatur, à correctione, cujus finis est emendatio, desistendum ; quia ea, quæ sunt ad finem, debent regulari, secundum quòd exigit ratio finis.* Et ita Samuel (f) Populo temere Regem deposcenti, consultè cessit, deditque Saullem, quamvis eum non lateret, hanc Populi petitionem Deo displicere. Sic Alexan-

(a) Cause majores ad Roman. Pontif. pertinent. Innoc. I ep. ad Victor. Rom. cap. 3. Vigil. epist. 7. ad Aux. Arelat. Greg. M. epist. 52. lib. 4. Marca lib. 1. cap. 10. & lib. 7. cap. 12. & 13. Concord. inter Leon. X. & Francis I. (b) Ecclesiast. 4. v. 32. (c) Ecclesiast. 32. v. 6 (d) S. Aug. hom. 41. & cap. si quis 2. d. 7. & pœnit. (e) S. Thom. 22. a. 6. (f) II Reg. 8.